

Вищий навчальний заклад у кооперації
Полтавський університет економіки і торгівлі
Кафедра туристичного та готельного бізнесу

Навчальна програма з дисципліни
«Спеціалізований туризм (Сільський зелений)»
для студентів за спеціальності
242 «Туризм»
освітнього рівня бакалавр

Полтава – 2016

*Автор: доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу, к. геогр. н.,
доцент Литовченко І. В.*

Рецензенти:

Узгоджено:

*Голова науково-методичної групи зі спеціальності
«Туризм» _____*

Схвалено:

Голова науково-методичної ради ПУЕТ

Вступ

Метою дисципліни «Спеціалізований туризм (Сільський зелений)» є вивчення закономірностей та особливостей розвитку та розміщення зеленого (сільського) туризму в регіонах України, країнах СНД, Балтії та світу, надання студентам системних знань про рекреаційне районування, оцінку сучасного стану, державне регулювання та прогноз подальшого розвитку сільського зеленого туризму.

Предметом дисципліни є сукупність природно-географічних, соціально-економічних, культурних, історичних та інших умов сприяючих розвитку сільського зеленого туризму.

Основні завдання дисципліни:

- *формування* у студентів знань про виникнення та розвиток сільського сільського зеленого туризму в світі та Україні;
- *визначення* головних умов та факторів формування та розвитку українського сільського сільського зеленого туризму;
- *засвоєння* завдань та функцій державних органів влади в стимулюванні розвитку сфери туристичних послуг України;
- *набуття* знань та навичок в реалізації проектів створення садиби сільського сільського зеленого туризму під впливом глобалізаційних процесів.

В результаті вивчення курсу студент повинен **знати**: зміст основних понять курсу; теоретичні та методологічні основи обґрунтування розвитку сільського зеленого туризму; зміст SWOT аналізу в оцінці розвитку сільського зеленого туризму; умови ліцензування, сертифікації житла, додаткові пільги як ефективні заходи для підтримки підприємницької діяльності в сільській місцевості; світовий досвід розвитку зеленого (сільського) туризму;

Вміти: характеризувати рекреаційні ресурси окремих країн та регіонів України; фактори, що визначають стан і тенденції розвитку сільського зеленого туризму в Україні та країнах світу; створювати рекламну продукцію, як засіб привабливості туристів для відпочинку в сільській місцевості; використовувати методи аналізу, прогнозування, планування, програмування та регулювання системи туристичних послуг.

Дисципліна «Спеціалізований туризм (Сільський зелений)» вивчається студентами напряму підготовки 6.140103 «Туризм» галузь знань 1401 «Сфера обслуговування» на першому курсі разом з географією туризму, що дає можливість сформувати теоретико-методологічні основи розвитку, понятійний апарат, вміння застосовувати аналітичні методи дослідження туристичної галузі України.

Навчання ґрунтується на поєднанні лекцій та практичних занять. Лекційні заняття передбачають теоретичне осмислення та узагальнення складних розділів дисципліни, що висвітлюються в переважній мірі на проблемному рівні. Семінарські заняття мають на меті закріплення та більш глибоке вивчити аспекти лекційного матеріалу на практиці. Індивідуальні завдання передбачають роботу кожного студента за індивідуальними завданнями, а самостійна робота – самостійне ознайомлення з відповідними розділами курсу, рекомендованими викладачем.

Хоча дисципліна «Спеціалізований туризм (Сільський зелений)» не є нормативною, але вона виконує систематизуючу функцію, відіграє важливу роль у формуванні цілісних знань про систему туристичних послуг України та світу. Зміст дисципліни виступає як система теоретико-методологічних і організаційно-практичних засад, що визначають рівень теоретичних знань та практичних навиків студентів щодо комплексного аналізу факторів розвитку сільського зеленого туризму, стану галузі в Україні та за її межами, регіональних відмінностей розвитку сільського зеленого туризму в Україні.

За навчальними планами на вивчення дисципліни «Спеціалізований туризм (Сільський зелений)» передбачено 60 годин (2 кредити, 2 години на тиждень), в тому числі: 18 годин лекцій, 14 годин семінарських занять, 28 годин самостійної роботи студентів.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється у формі підсумкового модульного контролю (ПМК, залік).

Зміст дисципліни

Модуль 1.

Територіальний аналіз розвитку сільського зеленого туризму України

Тема 1.1. Сільський зелений туризму – новий напрям туристичних послуг.

Місце дисципліни «Спеціалізований туризм (Сільський зелений)» в системі туристичних дисциплін. Об'єкт і предмет, методологічні підходи дослідження. Історія розвитку сільського зеленого туризму в світі та Україні. Принципи дослідження в Зеленому туризмі. Загальні методи дослідження.

Тема 1.2. Умови та фактори розвитку сільського зеленого туризму.

Умови та фактори формування та розвитку українського сільського зеленого туризму. Кількісна та якісна оцінка природних ресурсів та природних умов розвитку сільського зеленого туризму. Історико-культурна спадщина території (археологічна, релігійна, історична, етнічна, кулінарська). Політична підтримка держави. Традиції прийому туристів. Екологічні проблеми України та їх вплив на розвиток сільського зеленого туризму.

Тема 1.3. Соціально-економічний потенціал розвитку сільського зеленого туризму.

Галузева структура господарства як умова розвитку сільського зеленого туризму. Територіальний розвиток інфраструктури (транспортна мережа, комунальні послуги, зв'язок), як фактор наближення потенційних виробників та споживачів туристичного продукту в сільській місцевості. Розселення сільського населення.

Густота сільського населення в регіонах України. Урбанізація як чинник привабливості відпочину в сільській місцевості. Структура трудових ресурсів як передумова формування системи сільського зеленого туризму. Аналіз регіональної структури зайнятості населення. Обґрунтування актуальності розвитку сільського зеленого туризму для забезпечення зайнятості сільського населення.

Реклама як засіб привабливості туристів для відпочинку в сільській місцевості. Швидкість та якість інформування потенційних споживачів послуг сільського зеленого туризму.

Інвестиційний клімат сфери сільського зеленого туризму України. Інвестиційна привабливість та джерела інвестування послуг.

Тема 1.4. Туристичне районування та територіальна організація сільського зеленого туризму.

Місце і роль **Західного регіону (Львівська, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька, Тернопільська, Волинська, Рівненська, Хмельницька області)** у розвитку сільського зеленого туризму. Місце і роль **Центрального та Північного регіону (Кіровоградська, Вінницька, Черкаська, Полтавська, Сумська, Житомирська, Київська, Чернігівська області)** у розвитку зеленого туризму. Місце і роль **Східного регіону (Харківська, Луганська, Донецька, Дніпропетровська області)** в розвитку сільського зеленого туризму. Місце і роль **Південного регіону (АР Крим, Одеська, Херсонська, Миколаївська, Запорізька)** у розвитку сільського зеленого туризму. Економічна оцінка природно-ресурсного і виробничого потенціалу. Населення, трудоворесурсний потенціал та проблеми його ефективного використання в сфері сільського зеленого туризму. Характеристика галузевої і територіальної структури господарства. Проблеми і перспективи розвитку сільського зеленого туризму (економічні, демографічні, соціальні та екологічні).

Модуль 2.

Регулювання розвитку сільського зеленого туризму

Тема 1.5. Державне регулювання сфери сільського зеленого туризму.

Спеціалізований туризм (Сільський зелений) як об'єкт державного регулювання. Система органів влади та адміністративно-правова база державного регулювання сільського зеленого туризму в Україні. Завдання та функції державних органів влади в стимулюванні розвитку сфери туристичних послуг України. Умови ліцензування, сертифікації житла, додаткові пільги як ефективні заходи для підтримки підприємницької діяльності в сільській місцевості.

Тема 1.6. Використання SWOT аналізу в оцінці розвитку сільського зеленого туризму.

Оцінка сильних сторін розвитку сільського зеленого туризму в регіоні: природні умови та екологічний стан території, національні традиції та кухня, історичні та культурні пам'ятки, розвиток інфраструктури, міжнародна підтримка та інвестиції, зайнятість населення.

Оцінка слабких сторін розвитку сільського зеленого туризму в регіоні: відсутність законодавчої бази, недостатня державна підтримка розвитку, складність або відсутність пільгового кредитування, інертність місцевих жителів, відсутність єдиної бази даних об'єктів та єдиного інформаційного простору сільського зеленого туризму.

Оцінка можливостей подальшого розвитку сільського зеленого туризму в регіоні: збільшення пропозицій з обслуговування в сільській місцевості з урахуванням пори року, проведення фестивалів, національних та місцевих свят. Створення етнографічних музеїв, розвиток інфраструктури села, відродження народних промислів, додаткова реклами.

Оцінка загроз розвитку сільського зеленого туризму: нестабільність законодавчої бази, корупція, відсутність єдиної програми розвитку сільського зеленого туризму, нестабільна політична ситуація.

Тема 1.7. Перспективи та направлення розвитку сільського зеленого туризму.

Менеджмент сільського зеленого туризму та партнерство з державними органами влади. Розвиток сільського туризму як інтеграція туристичних послуг сільських садиб, фермерських господарств та історико-культурних, інфраструктурних об'єктів. Розробка та впровадження стандартів якості, організація сертифікації та категоризації об'єктів сільського зеленого туризму. Підвищення кваліфікації суб'єктів сільського зеленого туризму.

Маркетинг сільського зеленого туризму. Розробка рекламної стратегії співробітництва туристичних фірм та організаторів проведення ярмарків, фестивалів та інших культурних заходів. Формування туристичних пропозицій з розвитку нових форм туризму (екологічних та велосипедних стежок).

Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму України.

Тема 8. Світовий досвід розвитку сільського зеленого (агро-) туризму.

Досвід розвитку сільського туризму в країнах «першої хвилі»: Австрії, Італії, Франції, Німеччині. Розвиток сільського туризму в країнах «другої хвилі»: Білорусі, Латвії, Литві, Естонії, Болгарії, Кіпрі, Угорщині, Польщі.

Сільський туризм Росії, як один з молодих напрямків розвитку туризму. Розвиток сільського туризму на Алтаї, в Калінінградській, Ленінградській та Псковській областях, Краснодарському краї.

Глобалізація у туристичній сфері, як шлях зникнення бар'єрів у міжнародних туристичних обмінах.

Список літератури:

1. Вовк В. Станет ли село популярнее, чем море [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.day.kiev.ua/209619>.
2. Грец О.П. Малый туристический бизнес в сельской местности: обоснование предпосылок развития // Культура народов Причерноморья. - 1999. - №10. - С.167-170. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://tourlib.net/statti_tourism/grec.htm.
3. Забуранна Л. В. Конкурентостійкість підприємств сільського сільського зеленого туризму [Текст] : монографія / Л. В. Забуранна, А. В. Кулік. – Київ : Центр учб. л-ри, 2013. – 292 с.
4. Кафарский В. Сельский туризм спасет село от вымирания.- [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ukrdim.at.ua/publ/1-1-0-2>.
5. Концепция развития сельского туризма в Крыму. – Симферополь: Тика, 2010. – 86с.
6. Кузьменко Ю. Туризм: экологический, зеленый или сельский [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ruraltourism.com.ua/?a=proturizm>.
7. Рутинський М.Й. Зеленый туризм. / М.Й.Рутинский, Ю.В. Зінько. – К.: Знання, 208. – 271 с.
8. Рутинський М.Й. Зеленый туризм: навч. посіб. / М.Й.Рутинский, Ю.В. Зінько. – К.: Знання, 2006. – 271с.
9. Мальська М.П. Туристичний бізнес: теорія та практика: навч. посібник / М.П. Мальська, В.В. Худо . – 2-ге вид., перероб. та доп. . – К. : Центр учб. л-ри, 2012 . – 368 с.
10. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: монографія / За ред. А.А. Мазаракі . – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010 . – 596 с.
11. Литовченко І.В. Сільський зелений туризм в Україні: партнерство в структурі головних факторів розвитку / І.В.Литовченко // Модернізація туризмознавства: теорія і практика партнерства: монографія / [авт. кол.] ; за заг. ред. Г.П.Скляра. – Полтава, ПУЕТ, 2015. – С. 241-246.
12. Литовченко І.В. Соціально-економічні умови розвитку сільського сільського зеленого туризму Полтавщини / І.В.Литовченко, М.М.Логвин // Туризм і гостинність в Україні: стан, проблеми, тенденції, перспективи розвитку: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 1–2 листопада 2012 р.). – Черкаси: Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького. – С. 229-234.
13. Матеріали офіційного сайту Спілки сприяння розвитку сільського сільського зеленого туризму в Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.greentour.com.ua/ukrainian/>.

14. Полтавщина туристична [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://poltava-tour.gov.ua/>

15. Сельский туризм и его влияние на облик белорусской деревни – [Електронний ресурс] – // Режим доступу: <http://ais.by/node/319>.

16. Скляр Г.П. Розвиток сільського сільського зеленого туризму регіону та особливості його інвестування [Текст] / Г. П. Скляр, І.В.Литовченко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія "Економічні науки". – 2013. – № 5 (61). – С. 22–26.